

Overbegrazing op de heide?

Jan van de Veluwe

De Dellen en het Ambtsbos in Epe, een gebied ter grootte van 463 ha, wordt beheerd door het Geldersch Landschap. Toen ik in de loop van augustus in dat gebied een bezoek bracht aan het kampeerterein van de NCC (Nederlandse Caravan Club) vernam ik dat zich aldaar ten noorden van de Nieuwe Zuidweg een heideveld bevindt, ca. 30 ha groot, met aan de westzijde ervan een bosweg. Kennelijk zou het daar een eldorado zijn voor imkers, aldus enkele caravanners van de NCC. Daar stonden naar verluidt wel 200 tot 300 bijenvolken. Het zou door de vele aan weerszijden van die bosweg staande bijen niet zonder risico zijn om daar te wandelen.

282

Een eindeloze rij bijenkasten

Door nieuwsgierigheid gedreven bracht ik een week later een bezoek aan dat 'eldorado voor imkers'. Ter oriëntatie had ik een stafkaart meegenomen. Het betrof inderdaad een heideveld van genoemde omvang. De lengte van die bosweg was 900 m, terwijl het aantal langs die weg staande bijenvolken, schrik niet, in totaal 460 stuks bedroeg. Nooit tevoren had ik in ons land een dergelijke concentratie bijenvolken op of nabij de heide waargenomen. Ervan uitgaande dat elke bijenkast 50 cm breed is, zou dat over 900 m een rij vormen met tussenruimten van slechts 1,5 m. Mijn interessante 'expeditie' verliep niet zonder bijensteken!

Overbegrazing voorkomen

Het is mij niet bekend of het Geldersch Landschap in dit verband regelend optreedt en bepaalde limieten stelt. Op de terreinen van Domeinen, i.c. de Regionale directie Domeinen Middenoost, waaronder ook de uitgestrekte heidevlakten van de schietterreinen Oldebroek en Harskamp ressorteren, daar gebeurt dat wel. Een goede zaak overigens, immers, elke vorm van 'overbegrazing' door bijen is schadelijk voor de honingopbrengst, dus ook voor de betrokken imkers. Hetzelfde geldt overigens voor de imkers van de Lüneburgerheide, zoals ik verleden jaar ter plaatse in een publicatie las: 'Da eine Überbelegung der Bienenweide vermieden werden soll, musz der Wanderimker für die Benutzung der Heidestände und die Anzahl Bienenvölker jedes Jahr neu eine Genehmigung bei der Kreisbehörde einholen. So ist für den Wanderstand Nr. 61 im Kreis Soltau-Fallingb. die Aufstellung von 100 Völkern zugelassen.'

Normen plaatsingsbeleid

Zoals o.a. bij de fruitteelt gelden uiteraard ook voor de heide bepaalde bezettingsnormen. Daar de kwaliteit van de heide echter plaatselijk sterk varieert is het niet eenvoudig daarvoor een vaste norm te geven. In aanmerking nemende het verhoutingsproces van oude heide, de vergrassing, alsmede recentelijk gemaaide, c.q. afgeplagde heidevelden, spreekt men momenteel wel van 5 tot 10 bijenvolken per ha.

Op deze basis zou er voor genoemde 460 bijenvolken (ca. 20 miljoen bijen) een heideareaal beschikbaar moeten zijn van 50 tot 100 ha. De belendende heide van het Geldersch Landschap telt echter slechts 30 ha, doortrokken met enkele stroken zeer jonge (gemaaide, c.q. afgeplagde) heide.

Bijen op een rij bij de hei. Foto: M.L. Boerjan

Betere benutting van de schaarse heide

Als we de stafkaart van dat gebied ruimdenkend bekijken, dan ontdekken we dat aan die bosweg de meest noordelijk geplaatste bijenvolken na een vlucht over ca. 1 km bosgebied (de meest zuidelijke bijenvolken na een vlucht van ca. 2 km) ook de heidegebieden van het schietterrein Oldebroek kunnen bevliegen. Op dat schietterrein zelf bleek, naar ik vernam, ook nog capaciteit voor meerdere volken beschikbaar te zijn! Hoewel het heideareaal ondanks allerlei inspanningen jaarlijks qua oppervlakte en kwaliteit afneemt, heb ik dit jaar toch nog enkele fraaie heidevelden aangetroffen, waar geen of nauwelijks bijenvolken stonden!